

El quadern de Sei Shonagon La Magrana publica el clàssic japonès 'Makura no Soshi' de Sei Shonagon, que Xavier Roca-Ferrer ha traduït per 'Quadern de capçalera'

'Hi ha en la literatura japonesa del segle X dues grans obres, dos clàssics extraordinaris escrits per dues dones: 'Genji Monogatari' de [Murasaki Shikibu](#), i 'Makura no Soshi' de [Sei Shonagon](#). Vaig començar a traduir 'Makura no Soshi' ('Quadern de capçalera') per completar la traducció que ja havia fet del Genji. Perquè, a casa dels amants de la literatura, no hi pot faltar cap clàssic, si és assequible i es troba en una llengua entenedora. I els dos grans clàssics de la literatura nipona són aquests.' Així s'explica l'escriptor [Xavier Roca-Ferrer](#) que ara ofereix 'Quadern de capçalera' de Sei Shonagon (la Magrana).

Roca-Ferrer ens il·lustra: 'Sei Shonagon va ser una dama de la cort nipona del segle X, del cercle de l'emperadriu Sadako. Era una jove que tenia molta gràcia, feia el que volia i li ho perdonaven tot. Era una gran conversadora i una escriptora superdotada, amb un domini del japonès extraordinari. Era un personatge una mica com del divuitè francès'.

'Aquest quadern combina tres gèneres: el diari, tractat des d'un punt de vista peculiar, perquè no parla de la seva vida, sinó de la vida de la Cort; ella era molt discreta amb els seus sentiments, i li agradava més explicar històries i anècdotes que li cridaven l'atenció. També conrea l'article humorístic, satíric, irònic sobre una determinada situació. I, finalment, també utilitza el recurs de la llista de coses, amb sentit de l'humor, que li permet explicar la manera que té de veure el món i d'explicar com creu que han de ser les coses i com no.' I afegeix: 'No és un llibre eròtic, encara que el sentiment hi és molt present. I també el sentit de la natura, que sempre dona un caire poètic i és un dels pilars de la bellesa del llibre.'

L'elixir de la vida

'En aquella època, llibres en japonès, gairebé només n'escriuien les dones, perquè els homes escriuien en xinès (feia més culte). Això la prosa, perquè, la poesia en japonès, sí que la feien ells. En aquella època les dones japoneses eren extraordinàriament lliures. A la Xina les anomenaven 'reines'. A les dones, les ensenyaven a llegir i a escriure. Hi havia una gran cultura epistolar. Les dones escriuien moltes cartes, era una manera de comunicar-se, distreure's, un gran confort.'

Així ho explica Sei Shonagon a la pàgina 233: 'Ben mirat, una carta no sembla res de l'altre món, però quina cosa més esplèndida no pot arribar a ser! Quan algú viu en una altra província i patim per ell, i sobtadament ens n'arriba una carta, tenim la impressió que li estem veient la cara. També suposa un gran confort expressar els nostres sentiments en una carta, tot i que sapiguem que encara no ha arribat al seu destinatari. Si no existissin les cartes, quines depressions no tindríem! Quan alguna cosa ens ha capficat i volem explicar-ho a algú, quin descans poder escriure-ho en una carta! Més gran és encara la joia quan arriba la resposta. En aquests moments una carta és com l'elixir de la vida!'

'La preeminència femenina en la literatura japonesa es va estroncar a final del segle XII, quan els militars van prendre el poder. La cultura es va militaritzar, va néixer un tipus de feudalisme, la dona va perdre força cultural. Durant sis-cents anys, fins a final del segle XIX, la dona no va comptar en la literatura japonesa. Però avui tant el quadern de Sei Shonagon com el Genji de Murasaki Shikibu es continuen llegint i es veneren: Sei Shonagon representa la prunera, Murasaki Shikibu representa el cirerer. Prunera i cirerer eren els dos arbres sagrats de l'imperi, i avui són els dos arbres emblemàtics del Japó. I només hi ha hagut en la història una prunera i un cirerer.'

Paral·lelismes entre Sei Shonagon i Josep Pla

'He fet la traducció d'aquest 'Quadern de capçalera' a partir de les dues úniques traduccions senceres que n'existeixen. Una versió francesa de l'any 1936, signada per André Beaujard, que va posar-hi per títol 'Notes de chevet'. I una versió anglesa d'un gran niponòleg americà, Ivan Morris, feta els anys seixanta. La va titular 'The Pillow Book of Sei Shonagon'. També he tingut present una traducció alemanya de l'any 1952, feta pel japonès Mamoru Watanabe, que no és una versió completa.'

Continua Roca-Ferrer: 'Sei Shonagon no va posar cap títol al seu quadern, que guardava sota el coixí, perquè hi escrivia abans d'anar a dormir. Jo he optat per titular-lo 'Quadern de capçalera', a mode d'homenatge a [Josep Pla](#). Tots dos van ser notaris de la seva època, dos excepcionals memorialistes i els uneix un sentit de l'observació implacable, una gran cultura, un domini extraordinari de l'idioma, un finíssim sentit de l'humor i una visió escèptica (per no dir cínica) de la humanitat.'

M. S.

27 desembre 2007

Una notícia de VilaWeb.cat

Edició GENERAL

<http://www.vilaweb.cat>

[Enllaç permanent](#)